

ԿԻԿՈՍԻ ՄԱՀԸ

Մի աղքատ մարդ ու կնիկ են լինում, ունենում են երեք աղջիկ:

Մի օր հերը աշխատելիս է լինում, ծարավում է, մեծ աղջկանը ջուրն է դրկում:
Էս աղջիկը կուժն առնում է գնում աղբյուրը: Աղբրի գլխին մի բարձր ծառ է լինում: Էս ծառը որ տեսնում է՝ իրեն-իրեն միտք է անում.

— Հիմի որ ես մարդի գնամ ու մի որդի ունենամ, անունն էլ դնենք Կիկոս:
Կիկոսը գա էս ծառին բարձրանա ու վեր ընկնի, քարովը դիպչի մեռնի. . .

— Վա՛յ, Կիկոս ջան, վա՛յ. . .

Տեղնուտեղը ծառի տակին նստում է, սկսում է սուգ անել:

Գընացի մարդի,
Ունեցա որդի,
Գըդակը պոպոզ,
Անունը Կիկոս.
Վեր ելավ ծառին,
Ցած ընկավ քարին. . .
Վա՛յ, Կիկոս ջան,
Վա՛յ, որդի ջան. . .

Մերն սպասում է, սպասում, տեսնում է չեկավ, միջնեկ աղջկանն է դրկում:
Ասում է.

— Գնա՛ մի տես, քույրդ ընչի ուշացավ:

Միջնեկ աղջիկն է գնում:

Մեծ քույրը սրան որ հեռվից տեսնում է՝ ձենն ավելի է բարձրացնում: — Արի՛,
արի՛, անբախտ մորքուր, տես քո Կիկոսն ինչ եղավ:

— Ի՞նչ Կիկոս:

— Բա չես ասիլ.

Գընացի մարդի,
Ունեցա որդի,
Գըդակը պոպոզ,
Անունը Կիկոս.
Վեր ելավ ծառին,
Ցած ընկավ քարին. . .
Վա՛յ, Կիկոս ջան,
Վա՛յ, որդի ջան. . .

— Վա՛յ, Կիկոս ջան, վա՛յ,— գոռում է միջնեկ քույրը, նստում է մեծ քրոջ կողքին
ու սկսում են միասին սուգ անել:

Մերն սպասում է, սպասում, տեսնում է չեկան, պստիկ աղջկանն է դրկում:
Ասում է.

— Աղջի, մի գնա տես քույրերդ ինչ եղան: Գնացին ետ չեկան:

Հիմի պստիկ աղջիկն է գնում: Գնում է տեսնում երկու քույրն էլ աղբրի գլխին նստած լաց են լինում:

— Քա՛, ընչի՞ եք լաց ըլում:

Մեծ քույրը թե՛ քա չես ասիլ.

Գընացի մարդի,

Ունեցա որդի,

Գըղակը պոպոզ,

Անունը Կիկոս.

Վեր ելավ ծառին,

Ցած ընկավ քարին. . .

Վա՛յ, Կիկոս ջան,

Վա՛յ, որդի ջան. . .

— Վա՛յ քու մորքուրին, Կիկոս ջան, վա՛յ,— սա էլ է գլխին տալիս ու մյուսների կողքին նստում, ձեն ձենի տալիս: Մերն սպասում է, սպասում, տեսնում է՝ աղջիկները չեկան, ինքն է գնում:

Հեռվից իրենց մորը տեսնում են թե չե՛ երեք աղջիկն էլ կանչում են.

— Արի՛, արի՛, անբախտ տատի, տե՛ս թոռանդ գլուխն ինչ է եղել:

— Ի՞նչ թոռ, ա՛յ աղջկերք, ի՞նչ է պատահել:

Մեծ աղջիկը թե՛ քա չես ասիլ, ա՛յ մեր.

Գընացի մարդի,

Ունեցա որդի,

Գըղակը պոպոզ,

Անունը Կիկոս.

Վեր ելավ ծառին,

Ցած ընկավ քարին. . .

Վա՛յ, Կիկոս ջան,

Վա՛յ, որդի ջան. . .

— Վա՛յ, քոռանան քու տատի աչքերը, Կիկոս ջան,— մերն էլ ծնկանը զարկում է, նստում է աղջիկների կողքին, սկսում է նրանց հետ սուզ անել:

Մարդը տեսնում է կնիկն էլ գնաց աղջիկների ետևից, ու սա էլ չեկավ: Ասում է՝ մի գնամ տեսնեմ՝ էս ինչ պատահեց, որ սրանք իրար ետևից գնացին մնացին աղբրումը:

Վեր է կենում գնում:

Կնիկն ու աղջկերքը հենց սրա գլուխը հեռվից տեսնում են թե չե՛, ձեն են տալի.

— Արի՛, արի՛, անբախտ պապի, արի տես՝ քու Կիկոսի գլուխն ի՞նչ է եկել. . .

վա՛յ քու Կիկոսին. . .

— Ի՞նչ Կիկոս, ի՞նչ եք ասում:

Մեծ աղջիկը թե՛ քա չես ասիլ, ա՛յ հեր.

Գընացի մարդի,

Ունեցա որդի,
Գըդակը պոպոզ,
Անունը Կիկոս .
Վեր ելավ ծառին,
Ցած ընկավ քարին . . .
Վա՛յ, Կիկոս ջան,
Վա՛յ, որդի ջան . . .

— Վա՛յ, Կիկոս ջա՛ն,— ծնկներին տալիս են ու սուգ են անում մեր ու աղջկերք:
Սրանց միջի խելոքը հերն է լինում: Ասում է .

— Ա՛յ հիմարներ, ի՞նչ եք նստել էստեղ ու սուգ եք անում: Ինչքան էլ սուգ անեք,
ինչքան էլ լաց ըլեք, հո Կիկոսն էլ կենդանանալու չի: Վեր կացեք, եկեք գնանք մեր
տունը, մարդ կանչենք, ժամ ու պատարագ անենք, Կիկոսի քելեխը տանք, լացով ի՞նչ
պետք է անենք: Աշխարհքի կարգ է, ինչպես եկել է, էնպես էլ պետք է գնա:

Դու մի՛ ասիլ՝ սրանց ունեցած-չունեցած չորստոնանին մի եզն է լինում,
ունեցած փռշին էլ՝ մի քթոց ալյուր:

Գալիս են էս եզը մորթում, էս մի քթոց ալյուրն էլ հաց թխում, ժողովուրդ են
կանչում, ժամ ու պատարագ են անում, Կիկոսի քելեխն ուտեցնում, որ նոր
հանգստանում են: